

Prof. Adam Cekański 1921–2016

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Prof. Adama Cekańskiego, wybitnego lekarza, znakomitego nauczyciela akademickiego, wychowawcy wielu pokoleń lekarzy, nestora śląskiego położnictwa.

Odszedł od nas Człowiek Wielkiego Serca, Człowiek niezwyklej kultury i ogromnej wiedzy, powszechnie obdarzany szacunkiem i podziwem, człowiek wyjątkowej życzliwości i ciepła. Odeszła jedna z najwybitniejszych postaci ginekologii i położnictwa w naszym kraju.

Prof. Adam Cekański urodził się 22.X.1921 w Krakowie w rodzinie nauczycielskiej. W 1939 r. uzyskał świadectwo dojrzałości w Gimnazjum Jana III Sobieskiego. W tym samym roku został przyjęty na Wydz. Lek. UJ, jednak wybuch wojny uniemożliwił mu rozpoczęcie studiów. Podjął naukę na kierunku bankowo-finansowym Szkoły Handlowej w Krakowie. W 1943r zostaje żołnierzem AK okręgu Lubliawa, zgrupowanie Żelbet. Po wojnie ponownie złożył egzamin wstępny i został przyjęty na Wydz. Lek. UJ. Dyplom lekarza uzyskał 15 XII 1949, jednak opuścił rodzinny Kraków, wyjechał na Śląsk, gdzie znalazł pracę i pozostał już na zawsze. Przeszłość akowska utrudniła uzyskanie upragnionego etatu asystenckiego w Kat. Farmakologii prof. Supniewskiego, jednak podjęta podczas studiów praca naukowa skutkuje uzyskaniem dn. 4 lipca 1950 stopnia doktora nauk medycznych.

W lutym 1951 został asystentem, a później ordynatorem Oddz. Gin.-Poł. Szpitala nr 2 w Bytomiu. W kwietniu 1954 rozpoczął pracę w II Katedrze i Klinice Położnictwa i Chorób Kobięcych SAM w Bytomiu pod kierownictwem profesorów Karola Ryglewicza i Bronisława Stępowskiego oraz doc. Henryka Skałby. Jego największym autorytetem naukowym był prof. Franciszek Kokot, z którym pracował naukowo nieprzerwanie od czasów bytomskich.

W 1953 r. został członkiem Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego (PTG). Uczestniczył w I Krajowej Naradzie PTG w Poznaniu, gdzie szczególnie analizowano problem umieralności okołoporodowej. Członkostwo w PTG zaowocowało pracą w Zarządzie Oddziału Wojewódzkiego w Katowicach i pełnieniem funkcji sekretarza Zarządu Głównego. Przez dwie kadencje pełnił funkcję Przewodniczącego Oddziału Śląskiego PTG. Cały czas uczył się, podnosił kwalifikacje i awansował. W 1955 r. uzyskał II st. specjalizacji w zakresie położnictwa i ginekologii. W 1957 r. awansował na stanowisko adiunkta w II Klinice Poł. i Gin. SAM. W latach 1951-65 był wykładowcą w Państwowej Szkole Położnych w Bytomiu. Uważał, że to personel pielęgniarski decyduje o dobrym stanie pacjentek, doceniał rolę położnych w całym procesie leczenia. Pasja edukacyjna Pana Profesora Adama Cekańskiego wyraziła się najpełniej w napisaniu i opracowaniu trzech podręczników dla położnych, którego pierwsze wydanie ukazało się nakładem PZWL w 1961, a ostatnie w 2012 roku.

W 1965 r. przebywał na 3-miesięcznym stażu w Uniwersytecie w Liverpoolu. Po powrocie przygotował rozprawę habilitacyjną pt. „Badania enzymatyczne krwi w ciąży prawidłowej i powikłanej późnym zatruciem ciążowym”, na podstawie której otrzymał stopień dr habilitowanego i stanowisko docenta w II Klinice Położnictwa i Ginekologii w Bytomiu. W latach 1972-79 był kierownikiem Klin. Patologii Ciąży w Bytomiu, a od 1979 do przejścia na emeryturę kierował IV Katedrą i Kliniką Położnictwa i Ginekologii SAM w Tychach. W 1975 r. uzyskał specjalizację z zakresu endokrynologii. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1980 r., a w 1987 r. Rada Państwa nadała mu tytuł profesora. W latach 1982-1987 pełnił funkcję prorektora SAM ds. szkolenia podyplomowego.

Przedmiotem badań i zainteresowań naukowych prof. A. Cekańskiego była m.in. aktywność reninowa osocza matki i płodu w ciąży prawidłowej i powikłanej gestozą. Zajmował się również zagadnieniami niepłodności kobiecej i męskiej, antykoncepcji, patologii wczesnej ciąży, diagnostyki perinatologicznej, badaniami nad zachowaniem się poziomu i przemian glukozy, insuliny i wolnych kwasów tłuszczowych w przypadkach położniczych. Opracował metodę radioimmunologiczną lokalizacji łożyska i wdrożył technikę amniopunkcji przez powłoki brzuszne. Prof. Adam Cekański był autorem i współautorem wielu artykułów w krajowych i zagranicznych czasopiśmiech specjalistycznych.

Działalność naukowa i dydaktyczna prof. A. Cekańskiego uhonorowana została zespołowymi nagrodami naukowymi I st. Ministra Zdrowia w 1971 r oraz PAN w 1972 r., a także kilkakrotnie nagrodami Rektora ŚAM. Odnaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP, odznaką Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia, Wawrzynem Lekarskim.

Nigdy nie odpoczywał, jak już to w ukochanych Bieszczadach. Był wytrawnym myśliwym.

Jak wiarygodnie opisać, jaką rolę odegrał pan prof. w naszym życiu zawodowym? Jak streścić uczciwie Jego dokonania wielu lat? Jestem przekonany, że pogrążony w swej pasji pracy lekarskiej nie dostrzegał wielkości swoich dokonań. Pozostanie nam pamiętać Jego kodeks, w którym najważniejsza była pacjentka, przekonana, że przy Jego osobie nie stanie się jej nic złego, że nic jej nie grozi.

Andrzej Witek